NÂZIM HİKMET

20/Haziran/1950 — Nâzım'ın uğradığı haksızlıklarla mücadele için çıkan fikir ve Politika Dergisi : Yıl: 1. Sayı: 8 — Fiyatı 15 Kr.

Yeni İktidarın da belirttiği gibi
Herşey Halk için
ise, bu adaletsizlik kaldırılmalıdır

Yirmi yedi yıl süren an-demokratik ve diktatörlük kılmasından çok daha evvel başlayan ve her defasında da gaddarca bastırılmak istenen «HAKİKATİ VE HAK'KI GERÇEKLEŞTİRME SAVAŞI» bu gün artık memleketimizde kökleşmiş, bununla da kalmıyarak dünya çapında taraftar kazanacak kadar gelişmiştir.

Bu sevindirici halin sebebi; olsa olsa geçim derdinden bunalan, haksızlıktan usanan, türlü işkencelere maruz kalan halkın «haklı olanların her zaman usturulmak istendiğini ve bin türlü belâya ancak birleşerek karşı konulabileceğini» anlamış olmasıdır.

Halk öyle bir kitledir ki, yalnız kendisini için çalışanları, iyi olana HEP BERABER varmak için didinenleri benimser; tekniğin, kültürün, refahın KİTLELERE ait olduğunu savunanlara kucağını açar; istenildiği kadar dövülsün, hapsedilsin, öldürülsün halk çocuğu olduğunu fiilen isbat edenleri her türlü baskıya ve iftiraya rağmen sa[illegible]

Bu gün halk Nâzım Hikmeti kurtarmağa ve en kıymetli bir unsurunun adalet namına! yok edilmesine mâni olmağa çalışıyorsa bu; adâletsizliğe, keyfi idareye, azınlık saltanatına son vermek istemesine en açık bir delildir.

Zira Nâzım Hikmet, köhne bir zihniyetin, memleketi ekonomisile hukukile, eğitimile, politikasile çıkmaza ve harabiye götüren debdebe ve militarist düşüncenin bekası uğruna feda edilmek isteniyor. Bundan ötürü, artık hepimiz en açık şekilde biliyoruz ki, Nâzım Hikmet adıle yapılan mücadele adaleti sağ duyuyu ve Türk milletinin barış içinde saadetini savunmak -

(Devamı: 4 ncü sahifede)

Nikbinlik

Güzel günler göreceğiz çocuklar,
güneşli günler
göre-
-ceğiz...
Motorları maviliklere süreceğiz çocuklar,
ışıklı maviliklere
süre-
-ceğiz...
Açtık mıydı hele bir
son vitesi,
adedi devir.
Motorun sesi.
Uuuuuuuuy! çocuklar kim bilir
ne harikülâdedir
160 kilometre giderken öpüşmesi...
Hani şimdi bize
cuma'ları, pazarları çiçekli bahçeler vardır,
yalnız cumaları
yalnız pazarları...
Hani şimdi biz
bir peri masalı dinler gibi seyrederiz
ışıklı caddelerde mağazaları,
hani bunlar
77 katlı yekpare camdan mağazalardır.
Hani şimdi biz haykırırız
Cevap:
açılır kara kaplı kitap:
zından...
Kayış kapar kolumuzu
kırılan kemik
kan.
Hani ş'mdi, bizim Soframıza
haftada bir et gelir.
Ve
çocuklarımız işten eve
sapsarı iskelet gelir...
Hani şimdi biz...
İnanın:
güzel günler göreceğiz çocuklar
güneşli günler
göre-
-ceğiz.
Motorları maviliklere süreceğiz çocuklar,
ışıklı maviliklere
süre-
-ceğiz...

NÂZIM HİKMET

Hür insanları elele bağlayan Evrensel Parola :
Nâzım Hikmet

New-York'un saraylarından daha küçük ama Wall-Strett'in dolarlı tehdidine boş veren incecik, sarışın bir Amerikalı elini Londraya uzatıyor... İmparator kadar büyük değil, «İngiliz» kadar asil değil, ama sömürmeden yaşayacak kadar sadece «insan» bir el bu eli kavrıyor ve öteki elini Parise uzatıyor. Fransanın hürriyet yaratan eli bununla kenetleniyor ve öteki kol Polonyaya uzanıyor.. Oradan Budapeşte, Bükreş ve Sofyaya uzanan, birbirile kilitlenen eller.. Sofyadan Beyrut'a oradan Bağdada ve Mısıra uzanan kollar... Bu çelik halkanın kuruluşu için tek bir parola kâfi geliyor: NAZIM HİKMET. Bu çelik halkanın ortalarındaki başlar sarışın, kumral, esmer, siyah rengârenk başlar HÜRRİYET diye ADALET diye haykırıyor.. Her dilde ve her renk insanda aynı kalan bir sembol, kilometreler bayunca rotatifler ve antenlerce yankılar yapan bir söz ve insan haklarının ne doğruluğun ne karanlıklarla boğulamıyan bir ışığın sembolü: NAZIM HİHMET bu çelikten halkanın ortasında büyüyor.. Kendisi kadar büyüyor. Ve eller ellere.. başka ellere, gözler gözlere ve diller dillere bağlanıyor. Ve hep beraber, hep beraber yükselen bir sesle NÂZIM HİKMETİ istiyoruz.. Sokratı ve Bruno'yu öldürenlerden NÂZIM HİKMETİ istiyoruz!

Tesviyeci Hasan makinesinin başında, köylü Hatice kadın evinin eşiğinde, ırgat Süleyman tarlanın ortasında durakhyor. Köyü kadar küçük, köyü

(Devamı 2 ncide)

Işık

Nâzım Hikmet'in 1936 dan evvel, gündelik gazetelerde çıkan nesir parçalarından bir kaç örnek daha veriyoruz:

Işık denince benim önüme, göz alıcı sınırsız bir bolluk içinde dalgalanan bir aydınlık akışı gelmez!.

Her nedense, ışık denince ben; ya karanlık bir yolunta dibinde kırpışan bir pırıltı damlasını anlarım, ya uzak dağ başlarında yakılan ateşlerin yıldızlanması, ya da uzaklaşan bir geminin pırıltıları gelir gözümün önüne..

Işık, karanlıklarda açmış, boyası bilenen boyalara, kokusu duyulmuş kokulara benzemiyen bir çiçeğe benzer.

Işık; yaşıyan, büyüyen ve ölen bir nesnedir, ondan değil midir ki, Ademoğullarının yaşayışlarını ışığa benzetirler, aydınlığa değil!

Çünkü aydınlık başsız ve sonsuzdur. Aydınlık bizim dışımızda bize bağlanmadan var olan varlık gibidir. O da; bir kımıldanma, bir değişim içindedir. Ancak kımıldanış ve değişmeler bir sonsuzluk içinde oldukları için onları çok kez kavrıyamayız.

Işığın bize yakınlığı, bize sokulganlığı, onun da bizim gibi büyük aydınlık içinde bir damlacık yaşayıp, bir damlacık ölmesinden geliyor, sanıyorum!.

Yeni Türk Hükûmeti Nazım Hıkmeti kurtarabilecek mı ?

Türkiye'de —as'ında ne Cumhuriyetçi ne de Halkçı olan— C.H.P. nin, uzun yıllardanberi tatbik ettiği polis rejimi, sabrı tükenen halk tarafından on beş gün evvel iktidardan tamamen süpürül müştür.

Türkiye hükûmeti ve Reisicümhuru değişmiştir. Seçim lerden muzaffer çıkan demokrat parti, halk tabakalarının derinlerinde mevcut memnuniyetsizlikten istifade ederek memleketteki siyasi faaliyete umumî bir yenilik getirmek için 'bütün idare mevkilerine hâkim olmuştur.

Bununla beraber, seçim kampanyası müddetince, ismi, Türkiyede demokratik hürriyetin tesisini arzu edenlerin birleştiği nokta oluveren Nâzım Hikmet, henüz serbest bırakılmamıştır.

Hakikî bir mücadele olarak 18 gün süren kahramanca grevden, yapılan vaadler üzerine vazgeçmiş, fakat takatsiz kalmıştır. Ve şu son zamanlarda hapishanedekinden daha iyi şartlar içinde bulunması yani bir hastahanede kalması, Nâzım Hikmet'in serbest bırakılmış olduğunu ifade etmez.

Nâzım Hikmet halen mahpustur. Ona 1937 de, tamamen kötü şartlar altında. verilmiş olan hapis cezası kaldırılmamıştır. Ve bu durum üzüntü vericidir.

Yeni Türkiye hükûmetinin umumî siyasî istikametine gelince; Nâzımın bu durumu daha uzun müddet devam ettirildiği takdirde, yeni Türkiye hükûmetinin başlangıçta bildirdiği şeylerin doğurmuş olduğu şüpheler tamamen tastik edilmiş olacaktır.

Biz burada, Türkiye hükûmetinden sükûnetle Nâzım Hikmet hakkındaki düşüncelerini soruyoruz.

'Türkiyenin Paris Elçisinin, aşağıdaki sualleri Ankara'ya bildirmeyi vazife edineceğini zannediyoruz:

1 — Büyük şairin mahkûmiyetine son verilecek midir?

2 — Serbest bırakılacağı tarih derhal bildirilecek midir?.

Bu fedakâr insanın istikbali için heyecana gelmiş olan Fransız efkârı umumiyesi onun hakkında bilgi edinmek hakkına maliktir.

Nâzım Hikmet, sadece Türkiyeye ait değildir. O, bütün dünyada şuur sahibi kimselerin cesaret ve hürriyet kelimelerini telâffüz ettikleri an da, i s m i n i hatırladıkları DEV'lerden biridir.

Romanya Müslümanları Müftüsü Yakub Mehmet, din adamlarına ve inanç sahiplerine ve memleketin bütün ileri fikirli aydınlarına «Mürteci Ankara hükûmetinin, Nâzım Hikmet'i 28 yıl ağır hapse mahkûm eden mücrimane hükmü protesto hareketine iştirak etmeğe» dâvet eden bir hitabede bulunmuştur.

Bu gün, bütün barışsever halklar, kat'iyetle hürriyet ve saadet için mücadele etmektedirler. Nâzım Hikmet, Türk halkına, emperyalizmin en büyük tehlike olduğunu göstermeğe cür'et ettiği için hapse atılmıştır. Nâzım. insanlığın büyük emeli için, barış için mücadele etmiştir.

Müftü, Nâzım Hikmetin derhal serbest bırakılmasını istemektedir.

Hatıralar

«Nâzım Hikmet'e»

Kulaklarımda uğultusu var hâlâ
ayazlı aysız gecelerin...
Ve hâlâ,
Yanyana yürür gibiyim seninle.
Karşımda dalgalı sarı saçlı başın
Ve ışıltılı bir gök gibi alabildiğine derin
gözlerin.
İri ellerini yumruk yaparak,
bir şeyler anlatıyorsun bana.
Ve ben,
Bir çocuk gibi açarak gözlerimi
sadece seni dinliyorum.
Ve diyorum:
Tarlada bir sarı yaprağa dönen bacım
kardeşim, soyum ve sopum.
Ve onların çocukları...
Mengene, torna ve ocak başında anası ağlıyan
iş arkadaşlarım...
Ve milyonların çocukları...
Hasılı bizden olan
her insan,
Gülerek ve ağlıyarak bakışıyorlar göz - göze.
Ve böylece,
Erişmek istiyorlar gündüze.

Sen.
İri ellerini yumruk yaparak,
bir şeyler anlatıyorsun bana.
Ben,
Çocuk gözlerle bakarak diyorum ki sana:
El hesabına,
Dağda davar güttük .
Köyde demir döğdük, eşek nalladık.
Ovaya indik,
Koza tarlasında kazma salladık.
Ekin biçtik dağ boyu,
Buğday gömdük kuyu kuyu.
Ve sonra kardeşim...
Şimdi onlar,
Gülerek ve ağlıyarak bakışıyorlar göz - göze.
Ve böylece,
Erişmek istiyorlar gündüze.
Erişmek istiyorlar her şeyi bilerek.
Yürek - yüreğe duyup,
Omuz - omuza vererek...
Sen,

İri ellerini yumruk yaparak,
bir şeyler anlatıyorsun bana.
Ben,
Çocuk gözlerle bakarak diyorum ki sana...
....

İ. S.

Az gittiler Uz gittiler

Ninemin dizine koyardım başımı.. Damarları çıkık kurumuş, sarı bir kestane yaprağına benziyen eli başımın üstünde, dolaşırdı. çocukların gözüne uykuyu, yıldızlı bir gece gibi dolduran masalları söylemesini bilirdi.

Masallar biribirine benzerdi. Her masalın bir yeri vardı ki, ninem oraya gelince, gözümden yanaklarıma, uyku karanlık bir su gibi aksa da; Başımı kaldırır, suratımı buruşturarak onun yüzüne bakardım.

Nasıl bakmıyayım yolcular yola çıkar; Keloğlan demir kunduralarını giyer dağlara düşer; Hâkanın küçük oğlu çeşme başındaki ağaçta ağlıyan sevgilisini aramağa koyulur. Amma, hepsi az giderler uz giderler dere tepe düz giderler bir de dönüp arkalarına bakarlar ki, bir arpa boyu yol gitmişler!... Az gidip, uz gidip dere tepe düz gidip arkaya dönülüp bakılınca bir arpa boyu yol gidildiğini görmek yok mu, işte bu, benim küçücük kafamın bir türlü alamadığı nesneydi!.

Ninem çoktan öldü, ben kocadım gitti... Ama yine bu (az gitmek uz gitmek) i kavrıyamam bir türlü. Bu Orta çağ kafasının masallaradek soktuğu gidişi, benim Yirminci yüz yıl kafam nasıl kavrasın?

Ben daha dede olmadım; daha torunum yok... Sekiz yaşında tosun gibi bir oğlum var. Ninesi ona masal söylerken, tam (az gittik...) yerine gelince, sözü ben alıyorum, sesime inanışın sesini katarak şöyle diyorum. Çok gittiler, çok gittiler, dere tepe yok ettiler; bir dönüp baktılar ki, görünmüyor kalkılan yer!...

1936 — Nâzım Hikmet

Hür insanları elel bağlayan Parola:

Nâzım Hikmet

(Baştarafı: 1 ncide)

kadar samimî ve köyü kadar fakir zihninde bir şey kımıldıyor. Başı bir yere doğru çevriliyor.. O yorgunluk, o ümitsizlik ve o Anadoluluca bilgiçlik içinde veya makinaların sağır mantığı, zamansız uğultusu içinde apaydınlık bir şey, bir kap soğuk ayran, bir somun ekmek veya yüzde yüz ödenen bir emek gibi tertemiz, dosdoğru bir şey onu uzun uzun düşündürüyor: NÂZIM HİKMET sesi Anadolu adamını uyandırıyor.

«İnsanlığın hali» ve insanlığın kurtuluşunu anlatan kitapların sıcak sayfalarına eğilmiş bir genç baş... Yalan ve hokkabazlık, hile ve kan, kardeşin kardeşe, insanın insana düşmanlığı... gerçek ve açıklık, dostluk ve hüzünlü bir sevinç, coşku, yaratmak iradesi. yeni dünyalar kurmak, yeni ruhlar yaratmak ve yaşamak «hepberaber ipekli bir kumaş dokur gibi.. hep bir ağızdan sevinçli bir destan okur gibi» yaşamak... ve bu genç başın içinde etrafa kıvılcımlar saçan bir ateş, bir ümit, bir güven ve bu genç başı sıcak sayfaların üzerinden kaldırıp «Yeter!!!» diye haykırtan bir kuvvet: NÂZIM HİKMET.

Çamurlu ve uzun bir yolda, bir sabah vakti, önde uykusu arkada kendisi yorgun, halsiz yürüyen bir gündelikçi: Yorgun ve halsiz düşünceleri.. vücudunun kayıp gittiği boşluklar uzayan uzayan yol ve varılmak istenmiyen fabrika, başkasının fabrikası ve kendi canı karısı ve çocukları ve vücudunun kayıp gittiği boşluklar... sabah, uyku, yorgunluk, yol, fabrika, başkası ve kendi ve ansızın gözlerinde doğuveren sualler.. insanca, kuvvetlice ve güneş gibi sualler... Yolları kısaltan, uykuyu kovan, yorgunluğu kuvvet yapan ve vücudün kayıp gittiği boşlukları dolduran sualler.. Çocukça. hakimce, inanmışçasına ve başkasının fabrikasındaki makinaları ve başkasının para sayan ellerini durduran, makineden daha verimli, paradan daha kuvvetli sualler.. Artık sahici sabah, yeni ümitler ve soğuk ve çamurlu yolları kısaltan kuvvetli adamlar ve bir daha geri dönmemek üzere çekilip gidecekler diyen bir ses: NÂZIM HİKMET.

Hasta Şaire

[Yunanistanın en büyük partilerinden birinin organı olan «Presse Democratique» gazetesi Nazım Hikmet'in bir şiirini yayınlamıştır. Makronisos toplama kampında Nazımın bir şiirini okuyan tanınmış Yunan şairlerinden Melenas Ludemis aşağıdaki parçasını yayınladığımız şiirile Nazım'a hitap etmiştir. Bu şiir 14 Mayıs tarihinde aynı gazetede neşredilmiştir.]

Nâzım Hikmet Cehennem yoldaşım
Yunanistan için
Yanıp yakıldığını duydum dün
Geceydi yaralarımızı sardığımız saat
Geceydi sesinle içimiz ezik
Durduk kulak kesildik dinledik
İstanbul zindanından gelen sesini
Dinledik sargılar elimizde
Bütün zindanlara giren sesini

Artık Nâzım konuşabiliriz
Avuç içi kadar bıraktılar dünyamı
Artık bileğimde zincirin pası
Artık Nâzım konuşabiliriz
Nâzım, Nâzım ölüm yoldaşım
İçimde bir duygu var bu gece
Sanki sağ elimi bağlıyor
Kelepçe

Mektubun dün geldi
Kafesinden kurtulmuş bir kuş gibi
Bir el gibi dalgalardan uzanmış
Kelime be kelime okuduk ve titredik
Şöyle bir yemin ettik
Dedik ki, Makronisos damgasını işleyelim elbisesine
Dedik ki o namus fedaisi olsun kampımızın
Vatandaşımız olsun
Bizim zindanın tavanı yoktur arkadaş
Gökse dört yanımız, çakıl bastımığız yer
Ağır ağır dolaşan canlı cenazeler
Nasıl oldu da elimize geçti mektubun
Cellâtlar kuzey rüzgârları bir yana
Kuş uçmaz kervan geçmez bizim buradan
Nasıl etti de mektubun geçti aradan
Bizim bu diyarda olan bitenin
Yok eşi menendi dünyada
Gelgelelim bunları söyleyip yazmak
Yasak
Şukadarını bil ki Nazım beşikte bebeler ağladı
Ana babalarının düştüğü çileli aşka
Halbuki bir bebe ne düşünür
Kendi cancağızından başka
....
Mum sönmek üzere
Kendi haline ağlıyor oda

....
....
....

Kusura bakma arkadaş gardiyan geliyor
Söndü taşa diktiğim mum
Şahlan hayat
Bekliyorum

Makronissos parolasiyle seni selâmlayan
kardeşin
Melenas Loudemis

Amerikalıların Protestosu

AMERİKA:
İleri Ermeniler birliği Türk şairinin hapsedilmesini protesto ediyor.

New - York'daki, «İleri Ermeniler Birliği Merkez Komitesi, Türkiye Cumhurbaşkanlığına ve New - York'daki Türk Haberler Bürosuna, Washington'daki Türk Sefareti vasıtasile şu telgrafı çekmişlerdir:

«Meşhur şair Nâzım Hikmet'in hapsedilmesini, kötü muameleye maruz bırakılmasını protesto ederiz. Bu hürriyet sever şairin mahkûmiyeti, Türkiyede demokrasinin ve adaletin hiç bir zaman mevcut olmadığını bir kere daha **ispat etmiştir.**

Nâzım Hikmet'in derhal bırakılmasını talep ederiz.

Sekreter
Öksen Saryan

Başkan
Dr. K. G. Bohçalıyan

Cemiyet-Sanat ve Nâzım Hikmet

Cemiyette biribirine aykırı menfaatleri yaşayışları ve eserleri hazırlayan bir sosyal sistem varsa veyahut bazı ufak tefek değişikliklerle zıt durumları devam ettiren rejimler veya partiler iktidara geliyorsa, bu sadece değerlerin birden fazla olmasını mümkün kılmaz: Fakat aynı zamanda zaruri hale de koyar .

Denilebilir ki bu şartlar altında «değerlerin ğeçerliğin de kabul edilecek kıstas ne olmalıdır?» sualine verilecek cevab; «çoğunluk ve insanlık yararına» olacaktır.

Gerçekten herhangi bir değerin, politikanın, sistemin veya ideolojinin yaşıyabilmesi ve güven kazanması, onun yüzde yüz açıklıkla halkı kavraması, dünya nimetlerini —istisnasız— insanlık emrine koyması ile mümkündür.

Bu şu demektir ki, sadece küçük bir zümreye refah sağlayan ve üretimi, dağıtımı —eşitlik şöyle dursun tatmin edici dahi olmayan, bundan başka, sosyal inkişafın bir takım merhalelerden ibaret olduğunu kabul ettiği halde merhaleleri tamamlamak için yabancı sermayenin, v. s. nin kabul edilebileceğini, zira bir safhayı tamamlamadan öbürlerine geçilemiyeceğini, geçilse bile bunun sakatlığını ve köksüzlüğünü iddia ve güya ispat eden, aldatıcı düşünce ve sistemleri, realitede gozümüzle gördüğümüz mısallere dayanarak şiddetle red etmeliyiz.

Tarihî inkişaf ve realite bize; «Uzlaşma», nın «uyuşma» ların, «merhale» lerin, «çekimser kalmak» ların, en azdan halk'ı oyalamak ve tarihi rolünü en kanlı bir şekilde tamamlamak üzere olan mahut «azınlık menfaati»nin ekmeğine yağ sürmekte olduğunu gösteriyor:

Bunlardan sonra daha iyi anlıyoruz ki:

«Çoğunluk ve insanlık yararına» ölçüsünü sadece kabul etmek yetmez! Bir de onun nasıl tatbik edileceğini, yanı pratik ve teorik olarak inkişaf ve değişim içinde ne şekilde kullanılacağını bilmek gerekiyor.

Ancak böyle hareket edilirse değerler ve ölçüler cemiyetin bütün fertlerince kabul edilmesi cihetine yönelir ve atfedilen mâna tekleşme» ye «katileşme» ye doğru yol alır ki, 20 nci asırda sosyal ilimlerin de umumi temayülü bu merkezdedir.

Çünkü; ilim sadece ve sadece realiteye dayanır!.

Bunlara ilâveten şu ciheti de belirtelim ki, değerlerin ve ölçünün sağlamlığını tahkik etmek için elimizde «sosyoloji ilminin modern metodu» ve ayni zamanda «çoğunluğun malı olabilen, ileri ve aktif insanın faaliyeti ve sağ duyu mahsulü aydınlatmaları» var.

Bu açıdan bakıldığı zaman y a r d ı m (!) ın, k a r a k u v v e t 'in ve POLİTİKAsının, **halkların sömürülüşünün** ve en önemlisi; **onlarca açıklanışının** azınlığa mahsus mânası objektif olarak anlaşılır, zıddiyetlerin neden hâlâ mevcut olduğunun ve bu hâlin milletlerarası münasebetler bakımından ne gibi vasıtalarla yaşatılmakta devam edilmesinin sebepleri ortaya çıkar.

* * *

İkinci Dünya Harbindenberi umumi olarak ve hızla dünyanın gidişi **«halk'ların refaha, kurtuluşa kardeşliğe, hürriyete, eşitliğe kavuşmasını»** ve **«bunları elde etmek için de her vasıta ve imkânı kullanarak savaşmasına»** doğru olmuştur.

Her vasıta ve imkân arasında; «Şiir, roman, hikâye, şarkı, film, tiyatro yollarını kullanarak(aktif şekilde mücadele etmek ve Sarı nehirde, Raman dağında, Mahmut Paşa'da olan bitenleri, New - York'ta demokratça(!) adam öldüren ve bugünlerde tekrar hazırlanan TRÖST - LER'e ve **Demokratik(!) is - ihsal sistemi**'ne bağlamasını **bilmek»** te vardır.

San'atın bugün gerçek mânası budur, yani; İNSANCA ne şekilde yaşamak ve insanı nasıl kıymetlendirmek gerekiyorsa bunu aktif olarak temin etmeğe uğraşmaktır.

* * *

Bu yönden bakılınca Nâzım Hikmet çekici ve haklı taraflarile bir dağ gibi görünür. Memleket ve dünya realitesi bakımından yazdığı her mısra: BÜTÜN'ü, OLAN'ı, OLMASI LÂZIM GELENİ; renkleriyle vermekten başaka bir şey değildir, ve bu renkler yeşildir, sarıdır, mavidir, kurşunîdir, mordur, siyahtır, simsiyahtır ve kırmızı'dır.

Renklerin çeşitliliği; İNSAN'ın ve her şeyden evvel **halk kitlelerinin çeşitli görünüşleridir.**

Nâzım Hikmet, bugün sanatını «çoğunluğun ve insanlığın yararına» hizmet etmeğe koymuşsa bu; realiteyi, ilmî, tarihî inkişafı anlamış olmasındandır.

«O duvarın dibinde bizimkilerin kurşunlandığını» gören insanın sohbetinde elbette ki «Ulvî gecenin(!) devamını dilenmek» bulunmıyacak, bilâkis **«tarihin durdurulmaz akışı içinde Yunus'un kesilip satılan ceviz ağacının kederi»** mevcut olacaktır. Ve bu güne kadar şair Nâzım'ın yaptığı; bu hakikati belirtmek, keşmekeşten açıklığa dalgalanmalarla varmanın zarurî olduğunu şiirle duyurmaktan ibarettir.

Tebahhur Sûresi

Pehlivanlar cümle libastan soyunmuş üryan .
İdiler.
Her biri aşikâr etmiştir zamirin.
Gök kubbe sıcaktı ve kan kokuyordu.
Encam;
Tavı gelmişti demirin.
Vadenin erişip çattığını bildiler,
Kavaklar titreşip yere eğildiler.
Ve çınar ağaçları
Gördüler haykıraraktan,
Köklerinin yılan ölüleri gibi
Koptuğunu topraktan.
Pehlivanlar cümle libastan soyunmuş üryan
İdiler.
Kızıl kanatlı kuşlar kayalarda,
Hazırdı otlamağa...
Vadenin erişip çattığını bildiler,
Kabardı, köpüklendi dalgalar
Başladılar çatlamağa...
Gök kubbe sıcaktı ve kan kokuyordu.
Ve rüzgâr
Yükseldi ağır ağır, çoğaldı git gide
Birikti, birikti ve ânı vahitte.
«Ah edildi derinden»
«Yer oynadı yerinden»
Yıkıldı köprüler kemerlerinden.
Yazılı taşlar kapandı yüzü koyun...
Bu dem kıyamet demidir.
Bu buhar inkılâbıdır kaynayan suyun...

NÂZIM HİKMET

Ben içeri düştüğümdenberi

Ben içeri düştüğümdenberi
Güneşin etrafında on kere döndü şu dünya.
Ona sorarsanız
«lâfı bile edilmez,
mikroskobik bir zaman.»
Bana sorarsanız:
«On senesi ömrümün.»
Bir kurşunkalemim vardı
ben içeri düştüğüm sene
Bir haftada yaza yaza tükeniverdi.
Ona sorarsanız;
«Bütün bir hayat.»
Bana sorarsanız;
«Adam sende, bir iki hafta.»
Katillikten yatan Osman,
ben içeri düştüğümdenberi
dolaştı dışarıda bir vakit,
sonra kaçakçılıktan tekrar düştü içeri
altı ayı doldurup çıktı dışarı tekrar
dün mektup geldi, evlenmiş.
bir çocuğu olacakmış baharda.
Şimdi on yaşına bastı,
ben içeri düştüğüm sene
ana rahm'ne düşen çacuklar.
Ve o yılın ince uzun bacaklı tayları
rahat geniş sağrılı birer kısrak oldular çoktan.
Fakat zeytin fidanları hâlâ fidan.
hâlâ çocuktur.
Yeni meydanlar açılmış uzaktaki şehrimde
ben içeri düştüğümdenberi
Ve bizim hane halkı
bilmediğim bir sokakta
görmediğim bir evde oturuyor .
Pamuk gibiydi, bembeyazdı ekmek
ben içeri düştüğüm sene
Sonra vesikaya bindi,
bizim burda, içerde, birbirini yedi millet
yumruk kadar, simsiyah bir tayin için
Şimdi serbestledi yine,
fakat esmer ve tatsız.
Ben içeri düştüğüm sene
İKİNCİSİ başlamıştı henüz.
Dachau kampında fırınlar yıkılmamış,
Atom bombası atılmamıştı Hiroşima'ya.
Boğazlanan bir çocuğun kanı gibi aktı zaman
Sonra kapandı resmen o fasıl
Şimdi ÜÇÜNCÜ'den bahsediyor Amerikan dolarları.
Fakat gün ışıdı her şeye rağmen
ben içeri düştüğümdenberi.
Ve «Karanlığın kenarından
onlar ağır ellerini kaldırımlara basıp
doğruldular» yarıyarıya
Ben içeri düştüğümdenberi
güneşin etrafında on kere döndü dünya
ve ayni ısrarla tekrar ediyorum yine
ben içeri düştüğüm on sene
onlar için yazdığımı;
«Onlar ki, toprakta karınca, suda balık,
havada kuş kadar çoktular
korkak, cesur
cahil, hakim
ve çocuktular
Ve kahreden
yaratan ki onlardır»
Şarkılarımda yalnız onların maceraları vardır
ve gayrısı
meselâ on sene yatmam
lâf-ü güzaf.

Herşey Halk için

(Baştarafı 1 nci sahifede)

tan başka bir şey değildir.

Unutmamalıyız ki iktidar halkın isteklerini yerine getirmemezlik edemez, hiç bir zaman onun isteklerine aykırı kararlar alamaz veya yüz kızartıcı hükümleri devam ettiremez!.

Esasen halk bu sebeple kendisine hayatı pahasına hizmet edenlerin iç ve dış yabancılara hayat hakkı tanımak istemiyenlerin ilmi, medeniyeti refahı en ücra yerlere kadar götürüp cemiyetin çoğunluğuna (yani ıztırap çeken ve yarı iptidaî bırakılan insanlarına) yaymak isteyenlerin barış ve kardeşlik havası içinde yaşanılmasını haykıranların uğradığı haksızlıklara artık göz yumulamıyacağını anlatmak için kin, debdebe ve âlet partisini devirdi ve bugünkü şartlar icabı diğer bir partiye oy verdi.

Hak'kı, adaleti bir gurupun inhisarı altına almağa çalışmamak, memleket kalkınması için her şeyi göze alan gerçek vatanseverleri susturmamak, ırkçılığın modern teknik aleyhtarlığının, gelenekçiliğin - kısaca softalığın ve irticaın - yaşıyamıyacağını ve vatan selâmeti namına yaşamaması gerektiğini müdafaa etmek; bundan böyle halkların ve halkımızın en önde gelen arzusudur.

«Herşey halk için» ise 13 yıldır süren ve hiç bir şekilde kabul edilmiyecek kadar insanlık dışı olan adaletsizliği yeni iktidar gidermelidir.

—«o»—

Yakınşark Haberleri

Bağdat'da çıkan. «Elâlem El - Arabî» gazetesi, 26 Mayıs gün ve 7003 numaralı sayısında şöyle yazmaktadır:

«Bağdad Aydınlarından bir grup, Bağdattaki Türk Elçiliğine gderek, İrak aydınlarının, Türk hür aydınlarının hümanist Şair Nâzım Hikmeti kurtarmak için giriştikleri mücadelede desteklediklerini Türk hükûmetine bildirmesini istemişlerdir

Ayni gazetede, 28 mayıs gün ve 7005 numaralı sayısında şöyle yazmaktadır:

«Posta ile karh mahallesi sakinlerinden 25 imza taşıyan bir mektup aldık. Bu mektupta; adı geçen vatandaşlar, «Bağdattaki Türk Elçiliğine giderek, Türk hükûmetine, Türklerin büyük Hümanist şairi Nâzım Hikmetin serbest bırakılması hakkındaki isteklerini desteklemekte olduklarının bildirilmesini istiyen Hür İrak vatanperverlerini teyid ettiklerini». yazmaktadır.

Gazetemiz, bu mektubu, Türk Elçiliğinin dikkat nazarına arz eder.

Ayni gazete, 29 Mayıs gün ve 7006 numaralı sayısında şöyle yazmaktadır:

«Hür İrak gençliğinden kalabalık bir grup, Bağdattaki Türk Elçisinin eliyle, Türkiye Cumhurbaşkanına bir mesaj göndererek, zülme karşı koyduğu ve diktatörlük rejimine karşı ve hürriyet ve demokrasi uğruna savaştığı için 13 sene zülmetde ve zincirlerde kalan yüce Türk şairi Nâzım Hikmet'in serbest bırakılmasını, istemişlerdir.

Ayni gazetenin 2 haziran günlü sayısından:

«Dün posta ile çok imzalı bir mesaj aldık. Bu mesajda, yeni Türk hükûmetinden, insaniyetin şairi Nâzım Hikmet'in 13 sene kaldığı ve içinde türlü işkencelere maruz bırakıldığı hapisten kurtarılmasını istemektedir. «Çünkü» diyor bu mesaj, «Bu insanın hapiste kalması, bütün dünyada adı duyulan bir şair için büyük bir zulüm teşkil etmektedir.»

Ayni gazete, 31 mayıs ve 7008 numara sayısının «iştediğinir söyle» adlı okuyucu mektupları sütununda, İmad adında bir okuyucudan aldığı şu mektubu yazmaktadır:

«Açık diktatörlük bir memlekette yerleştiği zaman birinci yapacağı şey, muhalefeti ezmek ve onun karşısında dikilen unsurları zülme uğratmaktır. Böylece o, milletin hürriyet için çalışan oğullarını, aydınlarını hür fikirler taşıyan kimseleri zülme uğratır.

Biz yeni hükûmetten, hür fikirlerinden ve Türk milletine yaptığı hizmetlerden dolayı türlü zulüm ve işkence gören mahpus şair Nâzım Hikmetin serbets bırakılmasını bekleriz.

★ **Lübnan aydınları, Nâzım'ın serbest bırakılması için, Türkiye hükûmetine büyük ve şiddetli, bir protesto göndermişlerdir.**

SANATA DAİR

«Hakiki sanat, hayatı aksettiren san'attır.. Onda; hayatın bütün ihtilâflarına, mücadelelerine, ilham'arına, zaferlerine, mağlûbiyetlerine, aşkına, insan karakterinin bütün tecellilerine tesadüf edilir. Hakikî san'at, hayat hakkında yanlış fikirler vermeyen san'attır!.»

«Yeni şair; şiir lisanı, vezin lisanı, konuşma lisanı diye ayrı ayrı lisanlar tanımıyor.. O, bir tek lisanla yazıyor. Uydurma, sahte, sun'i olmayan canlı, geniş renkli, derin, azamî mürekkep - yani sade lisanla - Bu lisanın içinde, hayatın bütün unsurları vardır. Şair, şiir yazarken başka şahsiyet, konuşurken, kavga ederken başka şahsiyet değildir! Şair; bulutlarda uçtuğunu vehmeden dejenere değil, hayatın içinde, hayatı teşkilâtlandıran bir vatandaştır!.»

NÂZIM HİKMET

FRANSA'DA:

NÂZIM HİKMET ÖLÜM TEHLİKESİNDE !...

Hayatını halkının hürriyetine hasreden büyük şair, 13 yıldanberi hapistedir.

Türkiye'nin en büyük şairi olduğuna göre şüphe yok ki, Türkiye hükûmeti hesap vermek zorunda kalacaktır.

Nâzım Hikmet'i kurtarma komitesi, büyük şair hakkındaki ceza hükmüne itiraz etmekte ve adâletin insanlığın en basit kanunlarına hürmet edilmesini görmek istiyen kimseleri Ankaraya, Türk Reisicümhuruna telgraf çekmeğe veya Paris'teki Türk Elçisine başvurmağa dâvet etmektedir.

Salı Günleri Çıkar
Sahibi ve bu sayıda yazı işlerini fiilen idare eden:
Mustafa Fahri OKTAY
Adres : Paşa Mahallesi Kuyu Sok. No. 2
Beşiktaş
Dizildiği ve Basıldığı yer:
Osmanbey Matbaası